EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 4. 9. 2024
COM(2024) 388 final

SPRÁVA KOMISIE

o celkovom fungovaní úradných kontrol vykonaných v členských štátoch (2022) na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín

{SWD(2024) 208 final}

Obsah

Zhrnutie 4
Úvod 5

Časť 1
Úradné kontroly vykonané krajinami EÚ v roku 2022 7

1.1.
Všeobecný prehľad 8

1.2.
Výročné správy krajín EÚ 12

1.3.
Organizácia a vykonávanie systémov úradných kontrol 13

1.4.
Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania viacročného národného plánu kontroly 15

1.4.1.
Opatrenia prijaté na zabezpečenie dodržiavania pravidiel zo strany podnikov 16

1.4.2.
Presadzovanie práva zo strany vnútroštátnych orgánov 17

1.4.3.
Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinných systémov úradných kontrol 19

Časť 2
Kontroly, ktoré Komisia vykonala v krajinách EÚ v roku 2022 21

2.1.
Audity a kontroly 22

2.2.
Odporúčania 24

2.3.
Najdôležitejšie informácie zistené na základe kontrol vykonaných Komisiou v roku 2022 25

2.4.
Systematická činnosť v nadväznosti na odporúčania auditov 29

2. 4.1.
Všeobecné následné audity 30

2.4.2.
Presadzovanie práva 31
Závery 32

Vyhlásenie o odmietnutí zodpovednosti

Európska komisia predkladá túto správu v súlade s článkom 114 nariadenia (EÚ) 2017/625 ([1]). Cieľom tejto správy je zlepšiť verejnú dostupnosť informácií o úradných kontrolách vykonávaných krajinami EÚ a kontrolách ich vykonávania, ktoré uskutočňuje Komisia, v oblastiach bezpečnosti potravín a krmív, zdravia zvierat a rastlín, dobrých životných podmienok zvierat, ekologického poľnohospodárstva a systémov kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny.

Právomoc vykladať právo EÚ má len Súdny dvor Európskej únie.

Naším cieľom je zabezpečiť, aby tieto informácie boli aktuálne a presné. V prípade upozornenia na chyby sa ich pokúsime opraviť.

Materiál použitý na túto správu:

- tvoria informácie všeobecnej povahy a ich cieľom nie je vyhovieť osobitným požiadavkám akejkoľvek fyzickej osoby alebo akéhokoľvek subjektu,
- nie je nevyhnutne podrobný, úplný, presný alebo aktuálny a
- čiastočne poskytli vnútroštátne orgány v krajinách EÚ, nad ktorými nemá Komisia kontrolu a za ktoré nemôže Komisia prevziať žiadnu zodpovednosť.

Niektoré údaje alebo informácie v tejto správe mohli byť vytvorené alebo štruktúrované v súboroch alebo formátoch, ktoré nie sú bezchybné.

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín.

Zhrnutie

Táto správa sa týka celkového fungovania úradných kontrol krajín EÚ a kontrolných činností Komisie vykonaných v roku 2022. Cieľom týchto kontrol je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia a dôvery v potravinovom reťazci, z farmy na stôl. Sú dôležité na overovanie toho, či podniky dodržiavajú právne požiadavky, aby si spotrebitelia EÚ mohli byť istí, že potraviny, ktoré konzumujú, sú bezpečné. Sú kľúčové aj na umožnenie bezproblémového a bezpečného obchodu s potravinami, so zvieratami a s rastlinami v rámci EÚ, ako aj s krajinami mimo EÚ.

Za vykonávanie úradných kontrol sú zodpovedné vnútroštátne orgány. Ak podniky v potravinovom reťazci nedodržiavajú platné právne predpisy, orgány sú povinné tieto požiadavky presadzovať a zabezpečiť, aby si podniky plnili svoje povinnosti.

V roku 2022 patrilo do rozsahu pôsobnosti úradných kontrol 16,4 milióna podnikov a vnútroštátne orgány vykonali v týchto podnikoch približne 5 miliónov úradných kontrol. Pri týchto kontrolách sa zistilo 1,2 milióna prípadov nedodržiavania pravidiel, ktoré viedli k uplatneniu len o málo viac ako 475 000 správnych sankcií a 12 000 právnych krokov.

Komisia overuje, ako krajiny EÚ vykonávajú úradné kontroly a činnosti presadzovania práva.

Z kontrol Komisie vyplýva, že celkovo majú vnútroštátne orgány zavedené systémy potrebné na monitorovanie a zabezpečenie toho, aby podniky vykonávali požiadavky EÚ, a na konanie v prípadoch ich nedodržiavania. V niektorých krajinách EÚ Komisia zistila nedostatky v systémoch úradných kontrol, čo naznačuje, že existuje priestor na zlepšenie. V týchto prípadoch Komisia vydáva vnútroštátnym orgánom odporúčania.

Komisia systematicky nadväzuje na svoje odporúčania a v prípade potreby využíva ďalšie nástroje na presadzovanie práva. Navyše podporuje krajiny EÚ tým, že im poskytuje technickú pomoc a odbornú prípravu prostredníctvom iniciatívy Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny a technických stretnutí sietí odborníkov.

Od roku 2020 vnútroštátne orgány podávajú správy o výsledkoch svojich kontrol s použitím harmonizovaného elektronického formátu. Nie všetky krajiny EÚ však boli schopné predložiť všetky svoje údaje v požadovanej forme.

Úvod

Cieľom EÚ je dosiahnuť vysokú úroveň ochrany a dôvery v oblasti bezpečnosti potravín a krmív, zdravia zvierat a rastlín, dobrých životných podmienok zvierat, ekologického poľnohospodárstva a systémov zemepisného pôvodu [chránené označenie pôvodu (CHOP), chránené zemepisné označenie (CHZO) a zaručené tradičné špeciality (ZTŠ)]. Obyvatelia EÚ právom očakávajú vysoké štandardy vo všetkých uvedených oblastiach.

EÚ má komplexný právny rámec na zabezpečenie dôsledných kontrol v rámci celého potravinového a krmivového reťazca, z farmy na stôl, ako aj riadne monitorovanie a súčasne sa ním zaisťuje účinný jednotný trh a obchod s krajinami mimo EÚ. Na účely tejto správy zahŕňajú odkazy na krajiny EÚ a štatistické údaje Spojené kráľovstvo, pokiaľ ide o Severné Írsko ([2]).

Jedným z pilierov integrovanej politiky EÚ v oblasti bezpečnosti potravín z farmy na stôl je, že každá krajina EÚ musí mať účinný systém úradných kontrol na základe nariadenia o úradných kontrolách ([3]). Účelom je overovať, či podniky dodržiavajú normy EÚ v rámci celého potravinového a krmivového reťazca, a prípadne presadzovať ich dodržiavanie. Krajiny EÚ musia vypracovať viacročné národné plány kontroly pre všetky oblasti upravené právnymi predpismi EÚ týkajúcimi sa agropotravinového reťazca.

Komisia zohráva v celkovom rámci kontroly na úrovni EÚ dôležitú úlohu ([4]) a vykonáva kontroly vrátane auditov v krajinách EÚ s cieľom overiť, či si vnútroštátne orgány plnia svoje povinnosti.

Krajiny EÚ musia Komisii predkladať výročnú správu ([5]) o vykonávaní úradných kontrol v súlade so svojím viacročným národným plánom kontroly.

([2]) V súlade s Dohodou o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä s článkom 5 ods. 4 Windsorského rámca (pozri spoločné vyhlásenie Únie a Spojeného kráľovstva v Spoločnom výbore zriadenom Dohodou o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu č. 1/2023 z 24. marca 2023, Ú. v. EÚ L 102, 17.4.2023, s. 87) v spojení s prílohou 2 k uvedenému rámcu.

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín.

([4]) Článok 116 nariadenia (EÚ) 2017/625.

([5]) Článok 113 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/625.

Komisia zase vypracúva správu [6] o fungovaní úradných kontrol v krajinách EÚ, pričom zohľadňuje:

- výročné správy predložené vnútroštátnymi orgánmi o ich kontrolnej činnosti,
- a výsledok kontrol, ktoré Komisia vykonala v krajinách EÚ.

Táto správa sa vzťahuje na rok 2022. Pozostáva z preskúmania:

- výročných správ krajín EÚ za rok 2022,
- kontrol, ktoré Komisia vykonala v krajinách EÚ v roku 2022,
- a následných opatrení Komisie a opatrení na presadzovanie práva a podpory poskytovanej vnútroštátnym orgánom.

Obsahuje zhrnutie údajov poskytnutých vnútroštátnymi orgánmi za rok 2022. Vďaka týmto údajom bude časom možné určiť trendy v kontrolách a prípadoch nedodržiavania pravidiel.

Grafy znázorňujúce príklady vnútroštátnych úradných kontrol sú založené na súhrnných údajoch z krajín EÚ za rok 2022.

Keďže požiadavky na podávanie správ sa od roku 2020 zmenili, nie všetky krajiny EÚ boli schopné poskytnúť všetky údaje za rok 2022 na požadovanej úrovni podrobnosti. Toto obmedzuje mieru, do ktorej možno grafy porovnávať, lebo niektoré krajiny EÚ mohli poskytnúť súhrnné údaje, ktoré neboli rozdelené do požadovaných podkategórií.

K správe je priložený pracovný dokument útvarov Komisie [7], v ktorom sú uvedené podrobnejšie informácie o kontrolách a auditoch vykonávaných vnútroštátnymi orgánmi a Komisiou v sektoroch potravinového reťazca, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o úradných kontrolách.

[6] Článok 114 nariadenia (EÚ) 2017/625.

[7] Pracovný dokument útvarov Komisie [SWD(2024) 208 final], ktorý je sprievodným dokumentom k správe Komisie o celkovom fungovaní úradných kontrol vykonaných v krajinách EÚ (2022) na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva, pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, zdravie rastlín a prípravky na ochranu rastlín.

Časť 1

Úradné kontroly vykonané krajinami EÚ v roku 2022

1.1. Všeobecný prehľad

Potraviny sa vyrábajú a distribuujú v rámci rôznych reťazcov z farmy na stôl, ktoré zahŕňajú široký okruh podnikateľských oblastí a činností ([8]).

V tabuľke 1 sa uvádza prehľad výsledkov úradných kontrol vykonaných v krajinách EÚ v roku 2022.

Tabuľka 1: Úradné kontroly v roku 2022 – v číslach

Všetky podniky v potravinovom reťazci	Vykonané úradné kontroly	Zistené nedodržiavania pravidiel	Uplatnené správne sankcie	Podniknuté právne kroky
16 414 273	**5 010 943**	**1 205 443**	**476 160**	**12 182**

Na obrázku 1 je znázornené rozčlenenie týchto úradných kontrol vykonaných krajinami EÚ v potravinovom reťazci z farmy na stôl ([9]). Je na ňom zobrazený počet prevádzkovateľov, vykonaných úradných kontrol, zistených prípadov nedodržiavania pravidiel a uplatnených správnych sankcií rozčlenený podľa kategórie činnosti v potravinovom reťazci ([10]).

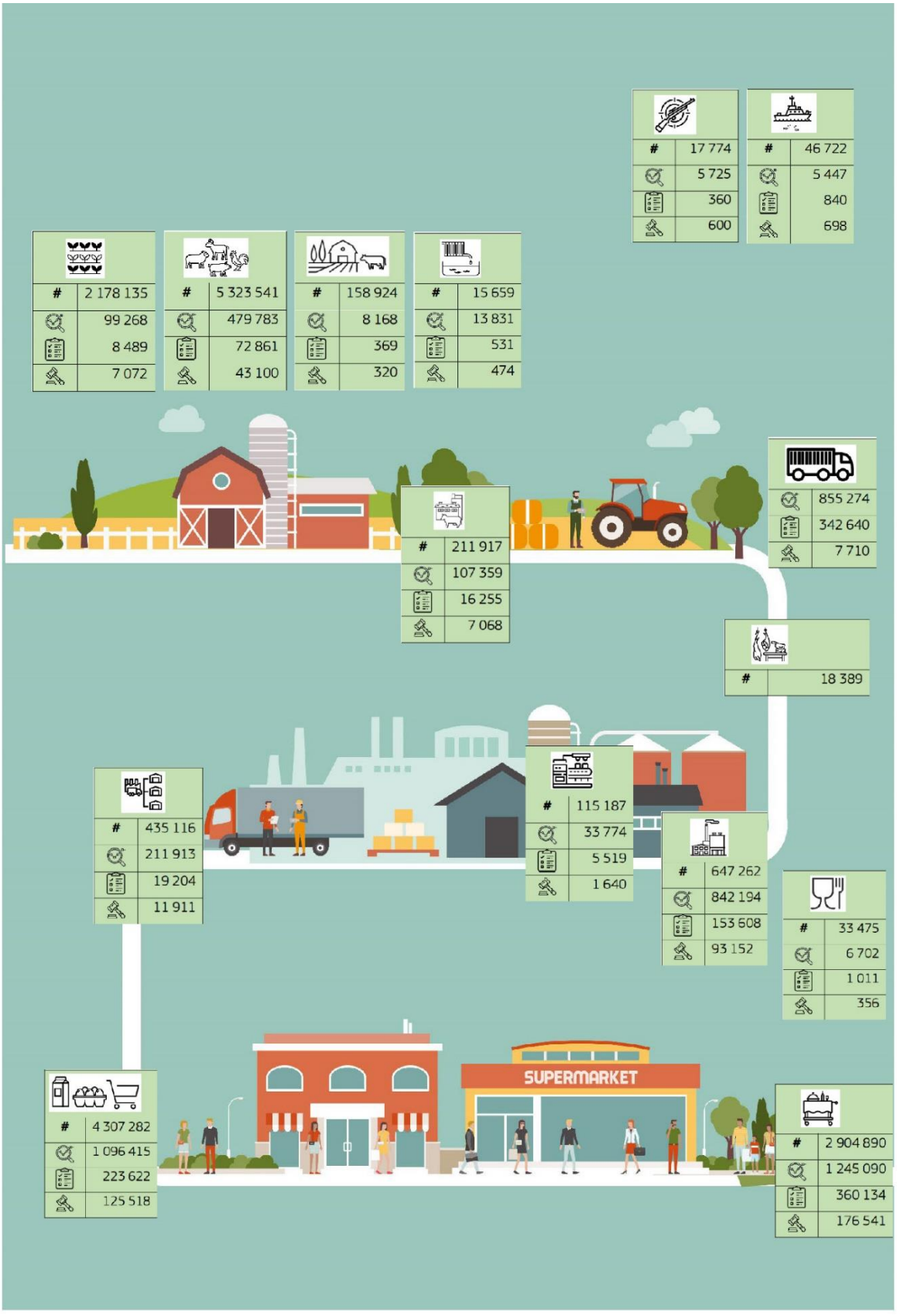
V tabuľke 2 sa uvádza päť hlavných sektorov potravinového reťazca v absolútnych hodnotách, pokiaľ ide o počet subjektov, vykonané úradné kontroly, zistené prípady nedodržiavania pravidiel a uplatnené správne sankcie. V pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k tejto správe, sa uvádza ďalší rozpis týchto údajov vo všetkých oblastiach potravinového reťazca.

([8]) Pozri výber údajov za poľnohospodárstvo a rybárstvo EÚ a širší reťazec z farmy na stôl na Eurostat – kľúčové údaje európskeho potravinového reťazca – 2022.

([9]) Na tomto obrázku nie sú zahrnuté kontroly týkajúce sa zdravia rastlín (t. j. vydávanie rastlinných pasov a používanie značky ISPM15 na drevených obaloch na preukázanie skutočnosti, že boli ošetrené tak, aby sa zabránilo šíreniu hmyzu, semien a húb), umiestňovanie prípravkov na ochranu rastlín na trh a udržateľné používanie pesticídov mimo poľnohospodárstva.

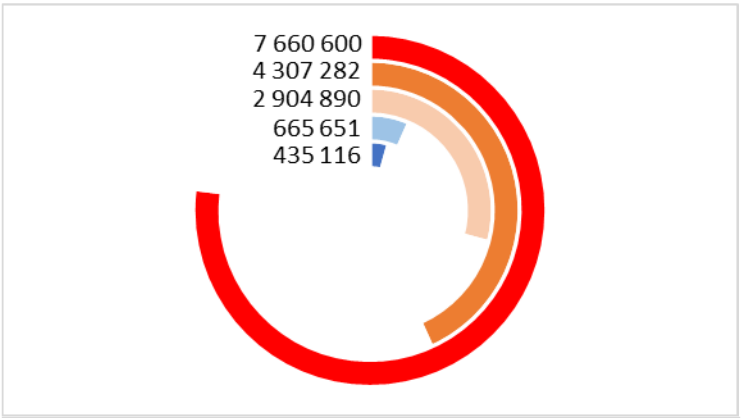
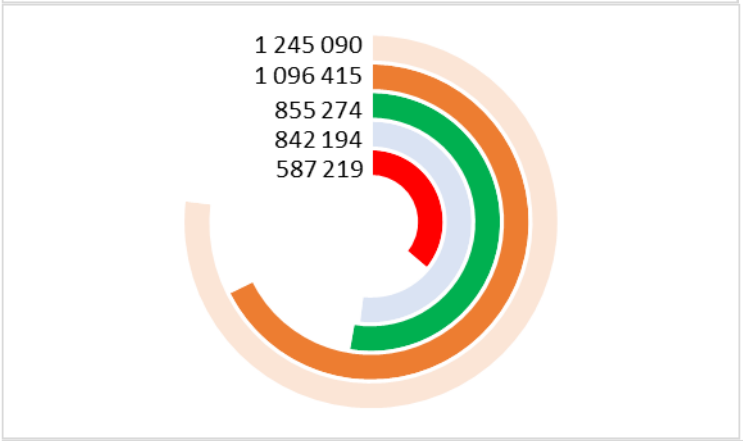
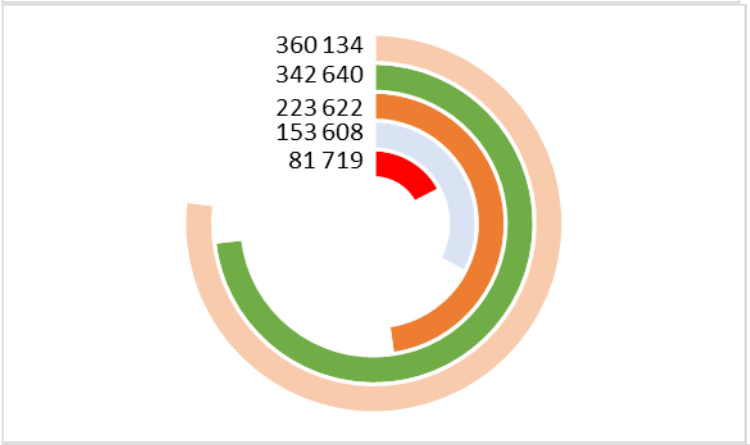
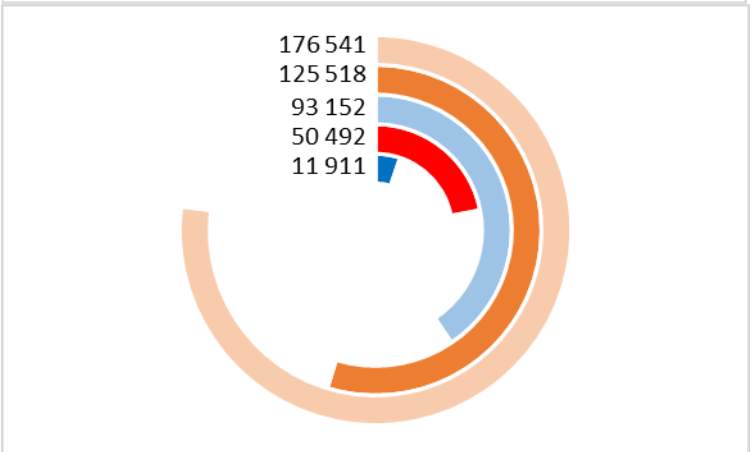
([10]) Vnútroštátne orgány nemusia uvádzať počet subjektov pôsobiacich v oblasti prepravy zvierat. Od bitúnkov a prevádzkarní na manipuláciu so zverou sa na účely úradných kontrol a prípadov nedodržiavania pravidiel môžu poskytnúť požadované údaje ako počet jatočných tiel alebo hmotnosť, preto nemožno použiť súčet.

Obrázok 1: Úradné kontroly vykonané krajinami EÚ v roku 2022

	Poľnohospodárstvo – rastliny	#	Počet prevádzkovateľov
	Poľnohospodárstvo – zvieratá		Počet úradných kontrol
	Poľnohospodárstvo – zmiešané		Počet prípadov nedodržiavania pravidiel
	Akvakultúra		Počet správnych sankcií
	Rybolov		
	Lov		
	Krmivo		
	Preprava zvierat		
	Bitúnky a manipulácia so zverou		
	Výroba potravín		
	Spracovanie vedľajších živočíšnych produktov		
	Distribúcia potravín		
	Veľkoobchod a maloobchod		
	Stravovacie služby		
	Výrobcovia materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami		

Tabuľka 2: Úradné kontroly v roku 2022 – päť hlavných sektorov

Subjekty		Poľnohospodárstvo	7 660 600
		Veľkoobchod s potravinami	4 307 282
		Stravovacie služby	2 904 890
		Výroba potravín	665 651
		Distribúcia potravín	453 116
Úradné kontroly		Stravovacie služby	1 245 090
		Veľkoobchod s potravinami	1 096 415
		Preprava zvierat	855 274
		Výroba potravín	842 194
		Poľnohospodárstvo	587 219
Prípady nedodržiavania pravidiel		Stravovacie služby	360 134
		Preprava zvierat	342 640
		Veľkoobchod s potravinami	223 622
		Výroba potravín	153 608
		Poľnohospodárstvo	81 719
Správne sankcie		Stravovacie služby	176 541
		Veľkoobchod s potravinami	125 518
		Výroba potravín	93 152
		Poľnohospodárstvo	50 492
		Distribúcia potravín	11 911

1.2.
Výročné správy krajín EÚ

Vnútroštátne orgány používali novú formu podávania správ ešte len po tretíkrát. Niektoré mali stále problémy pri zhromažďovaní údajov v požadovanej forme. To znamená, že porovnania medzi údajmi predloženými za rok 2020, 2021 a 2022 nemusia byť spoľahlivé. Prechod na novú formu takisto sťažuje porovnávanie údajov spred roka 2020 s údajmi po roku 2020. Je preto ešte stále priskoro na porovnávanie medziročných údajov na úrovni EÚ.

Krajiny EÚ sa vyzývajú, aby poskytli posúdenia celkovej úrovne dodržiavania pravidiel a účinnosti kontrolného systému. Vnútroštátne orgány však poskytli menej informácií za rok 2022, ako sa plánovalo v usmerňovacom dokumente ([11]).

Pokiaľ ide o dobré životné podmienky zvierat na farmách a počas prepravy, v nariadení o úradných kontrolách sa uvádza, že výročná správa musí obsahovať analýzu najzávažnejších prípadov nedodržiavania pravidiel. Táto analýza by mala tvoriť základ národného akčného plánu na prevenciu alebo zníženie opakovaného nedodržiavania pravidiel v nadchádzajúcich rokoch ([12]). Vnútroštátne orgány, tak ako v rokoch 2020 a 2021, vo všeobecnosti neposkytli ani túto analýzu, ani akčné plány. To znemožňuje Komisii poskytnúť požadované zhrnutie o dobrých životných podmienkach zvierat.

Vnútroštátne orgány takisto poskytli len veľmi obmedzené informácie o kontrolách zameraných na podvodné a klamlivé praktiky.

([11]) Oznámenie Komisie o usmerňovacom dokumente o spôsobe vypĺňania štandardného vzoru.
([12]) Články 151, 152, 154, 156, 157 a 158 nariadenia (EÚ) 2017/625.

1.3. Organizácia a vykonávanie systémov úradných kontrol

Krajiny EÚ zriadili systémy úradných kontrol, ktorých účelom je overovať, že všetky podniky v potravinovom reťazci uplatňujú právny rámec.

Vo viacročných národných plánoch kontroly vnútroštátnych orgánov sa opisuje usporiadanie ich kontrolných systémov a ich strategické ciele.

V usmernení Komisie o vypĺňaní výročných správ sa vnútroštátne orgány vyzývajú, aby:

- opísali všetky aktualizácie informácií o tom, ako sú usporiadané systémy úradných kontrol,
- priložili tabuľku s výsledkami ukazovateľov výkonnosti použitých na meranie strategických cieľov a
- priložili vyhlásenie o celkovej úrovni dodržiavania pravidiel a účinnosti systémov úradných kontrol na základe analýzy a syntézy výsledkov kontrolných systémov, ich cieľov a ich ukazovateľov výkonnosti.

Niektoré krajiny EÚ vo výročnej správe zopakovali opis svojich kontrolných systémov, čo je informácia, ktorá sa nachádza už v ich viacročných národných plánoch kontroly.

Vyhlásenia o celkovej úrovni dodržiavania pravidiel a účinnosti systémov úradných kontrol sú zväčša veľmi obmedzené. Opisy siahajú od uspokojivých po poskytnutie percentuálneho podielu podnikov, na ktoré sa vzťahujú kontroly s prípadmi (alebo bez nich) nedodržiavania pravidiel.

Desať krajín EÚ uviedlo informácie o cieľoch a výsledkoch. Osem z nich poskytlo tieto informácie vo forme prehľadu výsledkov ich ukazovateľov. Ukazovatele sa niekedy obmedzujú na počet vykonaných úradných kontrol a odobratých vzoriek.

Správy niektorých krajín EÚ neobsahujú informácie od všetkých orgánov zapojených do úradných kontrol v potravinovom reťazci.

Niektoré osvedčené postupy hodné pozornosti:

- lotyšské orgány uviedli ukazovateľ o výkonnosti úradníkov,
- belgické orgány vymedzujú barometre na základe výsledkov získaných z úradných kontrol,
- dánske orgány používajú počet prípadov chorôb prenášaných potravinovým reťazcom spôsobených baktériou *Salmonella* a počet prípadov stiahnutia od používateľa.

Niekoľko krajín EÚ uviedlo, že počet vykonaných kontrol sa opäť zvýšil v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi po postupnom zrušení opatrení na obmedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19. Ostatné krajiny stále oznamujú negatívne účinky protipandemických opatrení na ich schopnosť úplne vykonávať kontroly, ktoré naplánovali.

Medzi ďalšie faktory, ktoré mali negatívny vplyv na programy inšpekcií oznámené vnútroštátnymi orgánmi, patrili nedostatočné zdroje (zamestnanci, financie a vybavenie), pretrvávajúce problémy so zdravím zvierat (napr. africký mor ošípaných a aviárna influenza) a rastlín, brexit a vojna na Ukrajine.

1.4.

Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinného fungovania viacročného národného plánu kontroly

Cieľom viacročných národných plánov kontroly je zabezpečiť, aby sa úradné kontroly vykonávali spôsobom, ktorý je založený na riziku a je účinný v celom agropotravinovom reťazci, a to v súlade s nariadením o úradných kontrolách.

Keď sa úradnými kontrolami zistí nedodržiavanie pravidiel, od vnútroštátnych orgánov sa vyžaduje prijatie opatrení, aby zabezpečili, že podnik, ktorý pravidlá nedodržiaval, problém napraví a zabráni jeho opakovaniu ([13]).

Vnútroštátne orgány musia takisto overovať, či je systém úradných kontrol účinný, a prijať opatrenia potrebné na nápravu všetkých zistených nedostatkov ([14]).

([13]) Článok 138 nariadenia (EÚ) 2017/625.
([14]) Článok 12 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ) 2017/625.

1.4.1.
Opatrenia prijaté na zabezpečenie dodržiavania pravidiel zo strany podnikov

Väčšina krajín EÚ (18) podala správy o opatreniach na zabezpečenie dodržiavania pravidiel podnikmi. Pri šiestich z nich sa informácie týkajú len tradičných možností presadzovania pravidiel, ako sú upozornenia, sankcie a právne kroky.

V ďalších správach sa uvádzajú informácie o opatreniach, ako sú informačné kampane, usmernenia a odborná príprava poskytované podnikom s cieľom pomôcť im dodržiavať pravidlá bezpečnosti potravín.

Niekoľko príkladov osvedčených postupov:

- dánske orgány používajú digitálne nástroje a riešenia, ako je nástroj na riadenie rizika pre potravinárske podniky a nástroj na kontrolu správnej teploty pri skladovaní,
- maďarské orgány podali správu o prvom pozitívnom vplyve prijatého dodatočného poradenského prístupu popri opatrení na presadzovanie,
- v Belgicku sú podniky certifikované podľa vnútroštátnych overených príručiek na samokontrolu oprávnené na nižšie poplatky a menej časté úradné kontroly.

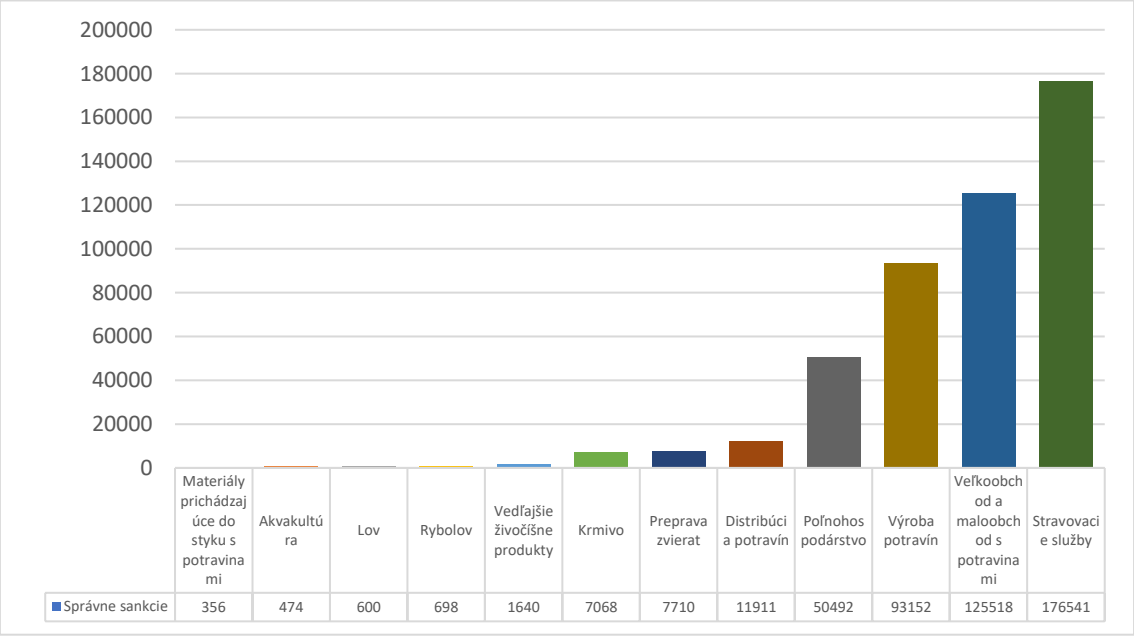
1.4.2.
Presadzovanie práva zo strany vnútroštátnych orgánov

Vnútroštátne orgány musia zaviesť účinné, primerané a odrádzajúce sankcie ([15]).

Vnútroštátne orgány používajú rozličné metódy na presadzovanie práva, a to od vydávania ústnych a písomných upozornení po zaistenie a zničenie tovaru a (dočasné) odobratie alebo obmedzenie schválení podnikov. Správne pokuty sa používajú ako odrádzajúce opatrenie. Formálne súdne konania sú poslednou možnosťou.

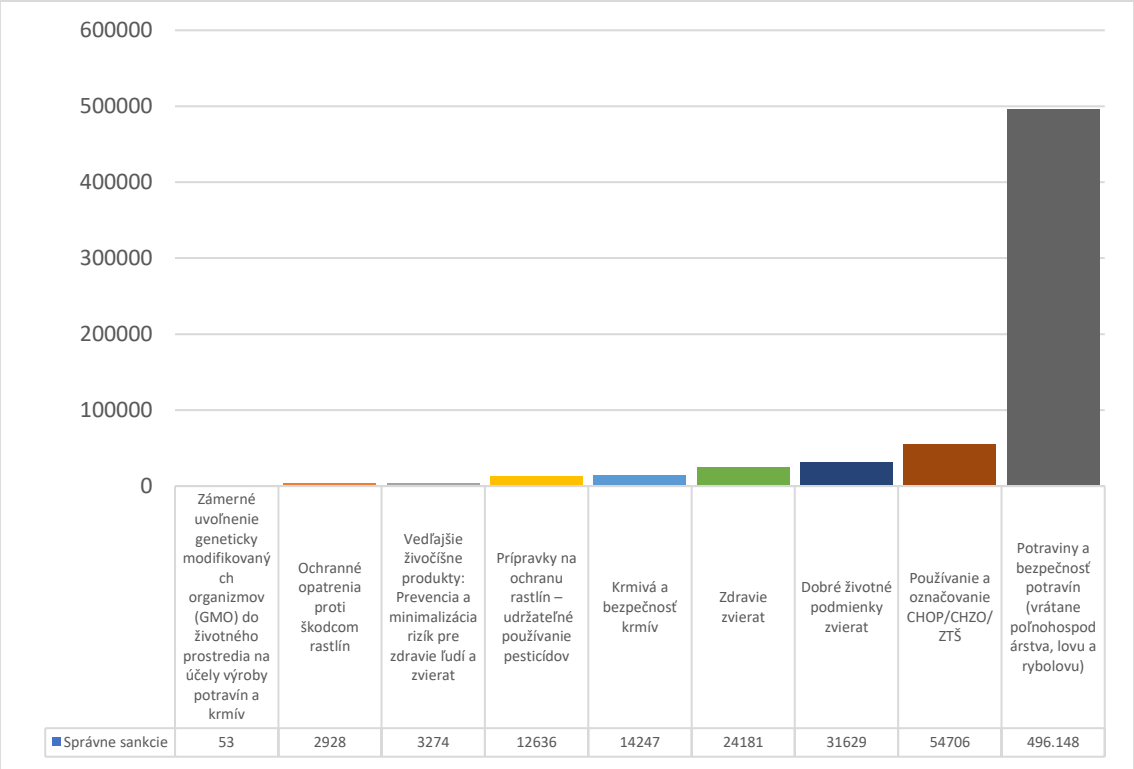
V grafe 1 je znázornený počet správnych sankcií uplatňovaných v rôznych odvetviach pôsobiacich v rámci potravinového reťazca. Graf 2 obsahuje rozčlenenie podľa kategórie a v grafe 3 je zobrazený počet právnych krokov prijatých v jednotlivých kategóriách.

Graf 1: Správne sankcie v roku 2022 podľa podnikateľskej oblasti

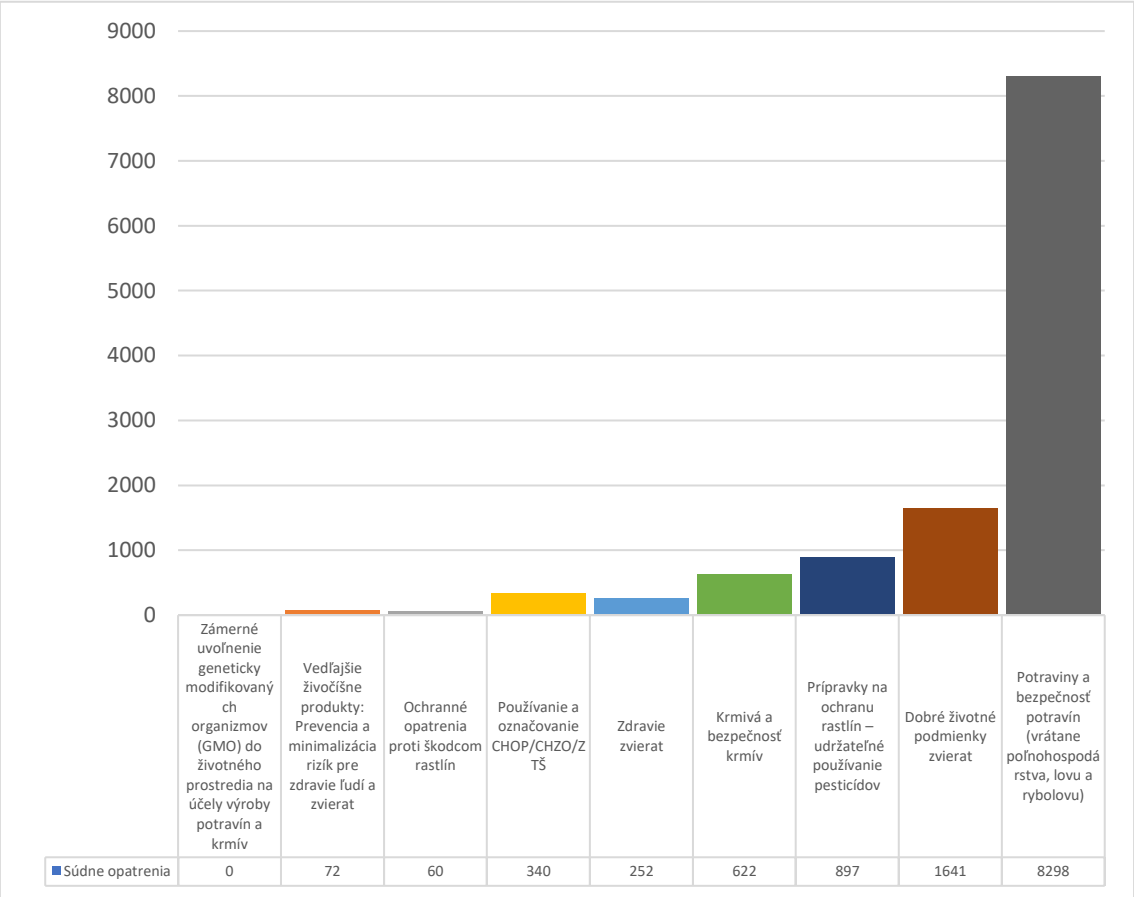

([15]) Články 137, 138 a 139 nariadenia (EÚ) 2017/625.

Graf 2: Správne sankcie v roku 2022 podľa kategórie

Graf 3: Právne kroky podniknuté v roku 2022

1.4.3.
Opatrenia prijaté na zabezpečenie účinných systémov úradných kontrol

Vnútroštátne orgány musia mať zavedené postupy a/alebo opatrenia s cieľom zaistiť účinnosť a vhodnosť úradných kontrol. Na dosiahnutie uvedeného cieľa musia mať k dispozícii:

- dostatočné množstvo zamestnancov s vhodnou kvalifikáciou a skúsenosťami,
- vhodné a náležite udržiavané zariadenia a vybavenie a
- dostatočné laboratórne kapacity na analýzu, testovanie a diagnostiku.

Vnútroštátne orgány musia vykonávať audity svojich vlastných kontrolných systémov (alebo si nechať vykonať audity svojej činnosti) a musia mať zavedené kontrolné overovacie postupy ([16]) na zabezpečenie dodržiavania pravidiel a účinnosti kontrolných systémov. To zahŕňa audity subjektov alebo osôb, na ktoré mohol vnútroštátny orgán delegovať úlohy.

Informácie o jednom alebo viacerých uvedených aspektoch sa nachádzajú v 22 výročných správach.

Informácie o kurzoch odbornej prípravy, ktoré sa poskytujú zamestnancom alebo ktoré zamestnanci navštevujú, a o auditoch a iných metódach overovania používaných na posúdenie účinnosti systémov úradných kontrol sú pomerne obmedzené.

Pokiaľ ide o zdroje:

- Česko oznámilo nedostatok finančných prostriedkov na laboratórnu diagnostiku ku koncu roka, čo viedlo k obmedzenému odberu vzoriek a testovaniu,
- Bulharsko spomenulo klesajúci trend, pokiaľ ide o počet úradníkov, v spojení s nárastom počtu založených podnikov,
- Estónsko uviedlo, že problémom zostáva nedostatok odborníkov a z toho vyplývajúca dĺžka hodnotenia týkajúceho sa účinných látok na ochranu rastlín a prípravkov na ochranu rastlín.

Osem krajín EÚ oznámilo zmeny svojich aktuálnych viacročných národných plánov kontroly. Uviedli tieto dôvody zmien:

([16]) Články 6 a 12 nariadenia (EÚ) 2017/625.

- podstatné zmeny v štruktúre, riadení alebo fungovaní príslušných orgánov,
- nové právne predpisy,
- ročná aktualizácia cieľov.

Časť 2

Kontroly, ktoré Komisia vykonala v krajinách EÚ v roku 2022

2.1.
Audity a kontroly

Program auditu a analýzy za rok 2022 ([17]) bol druhý program v rámci viacročného plánu na obdobie 2021 – 2025. V roku 2022 sme sa začali zaoberať niekoľkými prioritami stanovenými vo viacročnom pláne. Tieto zahŕňajú:

- dobré životné podmienky teliat na kontrolných stanoviskách počas prepravy v rámci EÚ,
- dobré životné podmienky zvierat na plavidlách na prepravu dobytka,
- rastlinné pasy používané počas premiestňovania rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov v rámci EÚ.

V roku 2022 sme vykonali 120 kontrol systémov úradných kontrol krajín EÚ. V tabuľke 3 sa uvádza rozčlenenie typov kontrol a použitej metodiky.

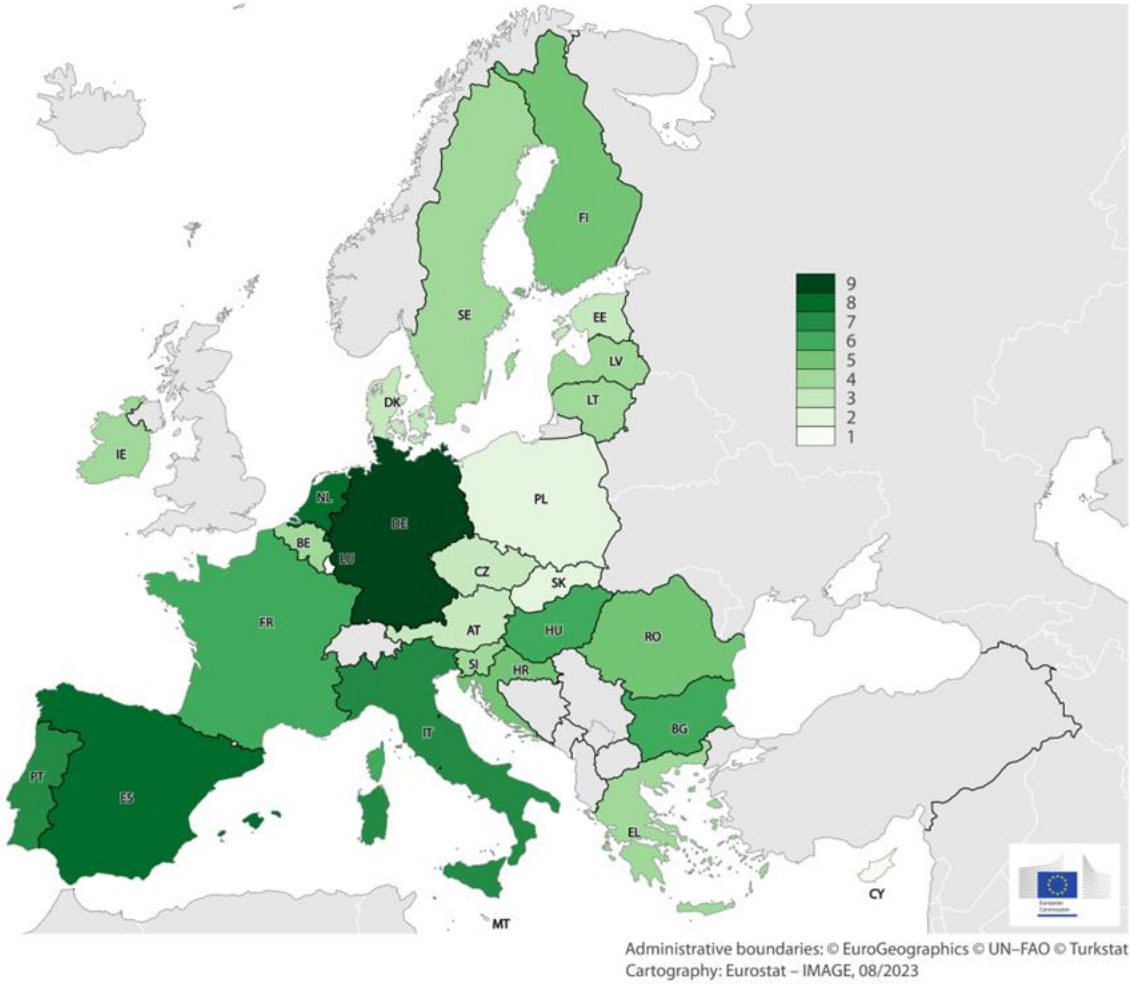
Tabuľka 3 – Druhy kontrol a metodika v roku 2022

Druh auditu	Úplne na diaľku	Čiastočne na diaľku	Na mieste
Audit	7	60	3
Administratívna analýza	27		
Zisťovacia štúdia	4	1	9
Všeobecné následné opatrenia	4	3	2

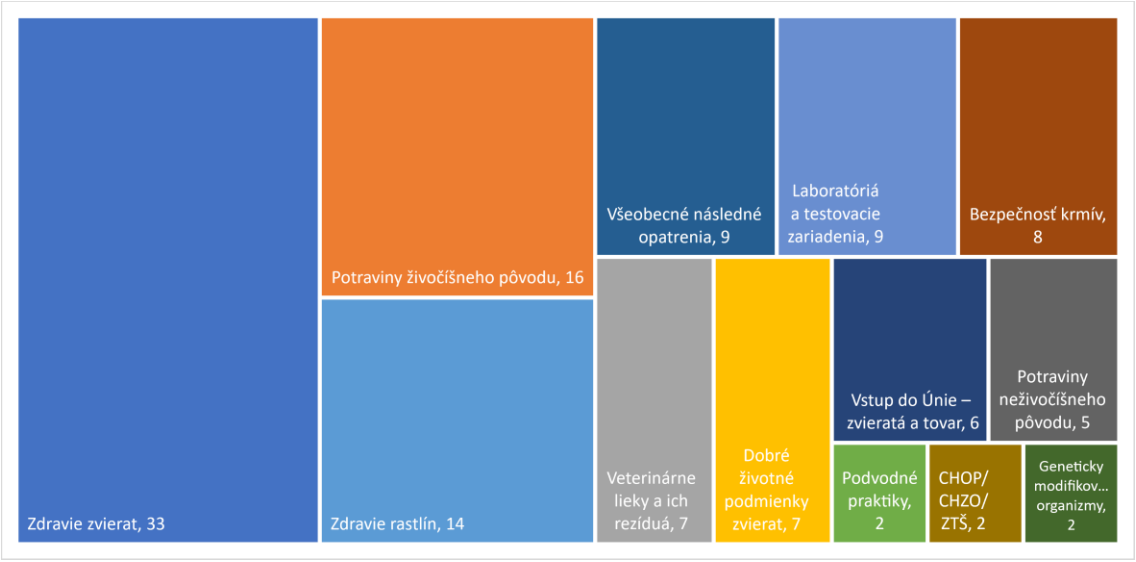
Na obrázku 2 sú znázornené tieto kontroly podľa geografickej oblasti. Na grafe 4 je zobrazený počet vykonaných auditov podľa kategórie kontroly.

([17]) Pracovné programy sú uverejnené na webovom sídle Komisie.

Obrázok 2: Územné pokrytie kontrol Komisie v roku 2022

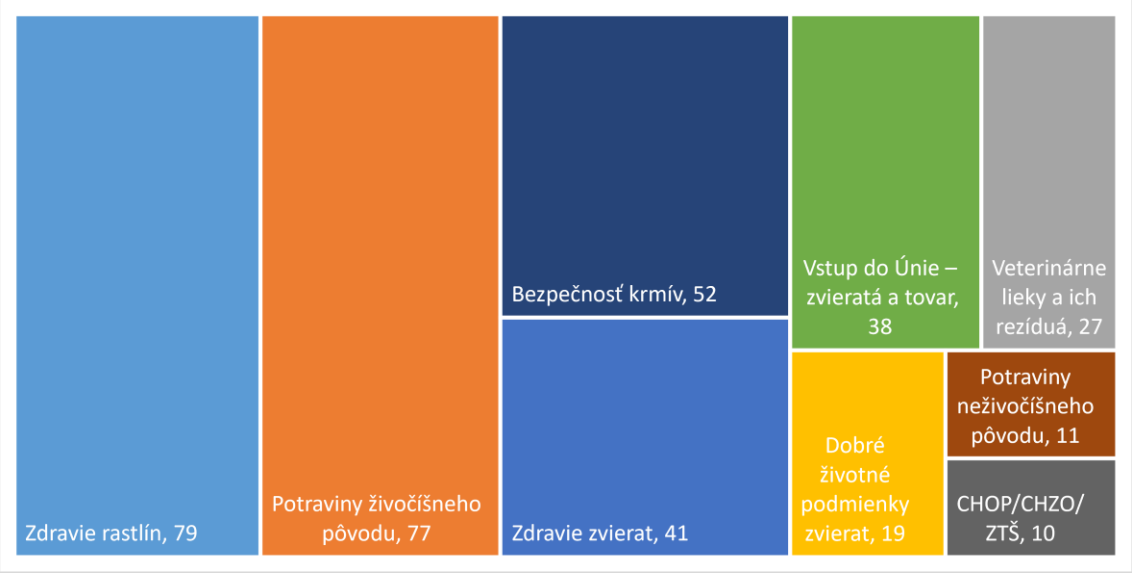

Graf 4: Kontroly vykonané v roku 2022 podľa kategórie

2.2. Odporúčania

Výsledkom kontrol vykonaných v roku 2022 bolo celkovo 363 odporúčaní pre krajiny EÚ. Na grafe 3 je znázornený ich prehľad podľa sektora. V sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie sa uvádza podrobnejší rozpis údajov v kontrolovaných oblastiach.

Graf 5: Odporúčania v roku 2022 podľa sektora

2.3. Najdôležitejšie informácie zistené na základe kontrol vykonaných Komisiou v roku 2022

Potraviny

Pri auditoch v sektore **rybárstva** sa zistili problémy týkajúce sa registrácie malých rybárskych plavidiel, kontrol miest vylodenia a súvisiacich operácií, ako aj nedostatočného počtu kontrol plavidiel, ktoré vykladajú v iných krajinách EÚ. Používanie alternatívnych histamínových testovacích metód by mohlo oslabiť spoľahlivosť a/alebo platnosť výsledkov testovania.

Rozšírili sme rozsah našich auditov v sektore **mäsa**, a to od bitúnkov pre hovädzí dobytok po bitúnky pre ošípané, ovce a hydinu. Nedostatky sa zistili v oblasti odbornej prípravy úradných veterinárnych lekárov a dohľadu nad nimi a v oblasti účinnosti kontrol bitúnkov s nízkou kapacitou.

Bežné nedostatky v sektore **mliečnych výrobkov** sa zistili pri presadzovaní postupov prevádzkovateľov týkajúcich sa testovania surového mlieka a overovania tepelného ošetrenia.

Z auditov týkajúcich sa **potravín neživočíšneho pôvodu** vyplynulo, že je potrebné zlepšiť registráciu poľnohospodárskych prvovýrobcov pri vykonávaní úradných kontrol založených na riziku.

GMO

Vykonali sme dve prieskumné štúdie na získanie informácií o vykonávaní kontrol a ustanovení týkajúcich sa organizmov a produktov získaných novými genómovými technikami vrátane potravín a krmív obsahujúcich takéto produkty ([18]). Cieľom bolo

([18]) Právne predpisy EÚ týkajúce sa GMO boli prijaté v rokoch 2001 a 2003. Nové genómové techniky sú techniky, ktoré sa objavili alebo boli vyvinuté po roku 2001.

určiť aj osvedčené postupy a spoločné prekážky alebo ťažkosti zaznamenávané pri vykonávaní týchto kontrol.

Krmivo

Pri auditoch sme zistili oblasti, v ktorých sa treba usilovať o zlepšenie, v rámci posudzovania systémov prevádzkovateľov na analýzu nebezpečenstva a kritické kontrolné body, v rámci vykonávania vhodných protokolov o odbere vzoriek a v rámci úradných kontrol v oblasti označovania.

Zdravie zvierat

Na základe našich kontrol opatrení prijatých na obmedzenie šírenia **afrického moru ošípaných** sa ukázalo, že existujú problémy súvisiace s kontrolami včasného odhalenia choroby, kontrolami biologickej bezpečnosti a kontrolami premiestňovania zvierat z reštrikčných pásem.

Pokiaľ ide o opatrenia prijaté proti **vysokopatogénnej aviárnej influenze**, existoval priestor na posilnenie plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí a pripravenosti v oblastiach epidemiologického zisťovania a opatrení na depopuláciu.

Z výsledkov našich kontrol na posúdenie účinného vykonávania programov eradikácie **infekcie vírusom besnoty** vyplynulo, že z celkového hľadiska vykonávanie programu napreduje v súlade s cieľmi.

Vedľajšie živočíšne produkty

Medzi oblasti určené na zlepšenie patria kontroly vedľajších živočíšnych produktov vyrobených v rámci odvetvia potravinárstva, posudzovanie systémov prevádzkovateľov na analýzu nebezpečenstva a kritické kontrolné body a overovanie validácie spracovateľských závodov.

Dobré životné podmienky zvierat

Výsledky projektu, v rámci ktorého sa skúmali systémy riadenia kvality v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a používanie ukazovateľov, boli zhrnuté v súhrnnej správe. V rámci projektu sa dospelo k záveru, že sú potrebné všeobecne používané ukazovatele na meranie stavu **dobrých životných podmienok zvierat** alebo ich zmien na úrovni poľnohospodárskeho podniku.

Pokiaľ ide o **dobré životné podmienky zvierat počas prepravy**, začali sme nové projekty týkajúce sa prepravy odstavených teliat na dlhé cesty a prepravy zvierat do krajín mimo EÚ námornými plavidlami.

Zdravie rastlín

Pri našich auditoch o opatreniach prijatých na obmedzenie šírenia baktérie *Xylella fastidiosa* sa zistili prekážky, ktoré zdržiavajú vykonávanie požadovaných eradikačných opatrení, najmä v skorých fázach kontroly šírenia ochorenia.

Nová séria auditov podporila vnútroštátne orgány tým, že im pomohla prispôsobiť svoje kontrolné systémy tak, aby spĺňali nové požiadavky na rastlinné pasy.

Prípravky na ochranu rastlín

Naše audity a kurzy odbornej prípravy sa zameriavali na úradné kontroly uvádzania prípravkov na ochranu rastlín na trh a ich používania, udržateľného používania pesticídov, integrovanej ochrany proti škodcom a zariadení na aplikáciu pesticídov.

Ekologická poľnohospodárska výroba a označovanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby

Keďže nové právne predpisy EÚ o ekologickej výrobe sa uplatňujú len od začiatku roku 2022 a vzhľadom na čas potrebný na prechod na nové požiadavky sa v krajinách EÚ v roku 2022 nevykonali žiadne audity.

Chránené označenie pôvodu, chránené zemepisné označenia a zaručené tradičné špeciality

Auditom hodnotenia systému úradných kontrol zavedeného na kontrolu chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení v sektore vinohradníctva a vinárstva sa odhalili nedostatky v rámci kontroly súladu so všetkými aspektmi, na ktoré sa vzťahujú špecifikácie výrobku, pri vykonávaní kontrol u výrobcov.

Podvodné a klamlivé praktiky

Skončil sa projekt týkajúci sa opatrení, ktoré zaviedli krajiny EÚ na boj proti podvodom v agropotravinovom reťazci, a jeho výsledok bol uverejnený v súhrnnej správe. Komisia okrem toho uverejnila technickú správu s cieľom pomôcť členským štátom splniť právne požiadavky EÚ v tejto oblasti.

Vstup zvierat a tovaru do EÚ

Výsledky auditov potvrdzujú, že krajiny EÚ vo všeobecnosti naďalej zlepšujú svoje systémy a vykonávanie kontrol v tejto oblasti.

Rezíduá veterinárnych liekov a kontaminantov životného prostredia v prípade zvierat a produktov živočíšneho pôvodu

Vo výsledkoch posúdení národných plánov monitorovania rezíduí a ôsmich vykonaných auditoch sa preukázal súlad s pravidlami.

Jedno zdravie

Výsledky posúdení národných plánov boja proti antimikrobiálnej rezistencii boli zhrnuté v súhrnnej správe. Zistenia tohto projektu by mali pomôcť krajinám EÚ určiť a rozvíjať synergie v kontexte prístupu „jedno zdravie“. Projekt by im mal pomôcť určiť aj všetky nedostatky a posilniť ich existujúce plány.

2.4.
Systematická činnosť v nadväznosti na odporúčania auditov

2. 4.1.
Všeobecné následné audity

Na základe trojročného cyklu auditov sme v roku 2022 vykonali deväť všeobecných následných auditov.

Tabuľka 4: Všeobecné následné audity v roku 2022

Všeobecné následné audity:	

Systematické preskúmanie opatrení prijatých členskými štátmi na plnenie odporúčaní auditu bolo aj naďalej účinné pri riešení väčšiny zistených problémov. Výsledky všeobecných následných auditov boli zverejnené v profiloch krajín.

Na konci decembra 2022 prijali vnútroštátne orgány nápravné opatrenia alebo poskytli postačujúce záväzky na riešenie väčšiny zistených nedostatkov v prijateľných termínoch. Na základe trojročného pohyblivého ukazovateľa boli vyslovené záväzky prijať nápravné opatrenia v 93 % odporúčaní vyplývajúcich z auditov vykonaných v trojročnom období 2018 – 2020.

Vykonávaním všeobecných následných auditov pokračujeme v monitorovaní všetkých neuzavretých odporúčaní.

2.4.2.
Presadzovanie práva

V roku 2022 Komisia začala konanie o nesplnení povinnosti proti Spojenému kráľovstvu za nedodržanie významných častí Windsorského rámca. Cieľom týchto konaní o nesplnení povinnosti je obnoviť súlad Spojeného kráľovstva s rámcom vo viacerých kľúčových oblastiach, pričom hlavným cieľom je ochrana zdravia a bezpečnosti občanov EÚ ([19]).

V roku 2022 Komisia nepostúpila Súdnemu dvoru EÚ žiadne prípady v oblastiach podliehajúcich úradným kontrolám, na ktoré sa vzťahuje táto správa.

([19]) Tlačová správa z 15. júna 2022.

Závery

Vnútroštátne orgány v roku 2022 naďalej plnili svoju úlohu monitorovať a overovať, že podniky v rámci potravinového reťazca dodržiavajú platné požiadavky EÚ, a v opačnom prípade prijali opatrenia na presadzovanie práva.

Ako dôvody, pre ktoré vnútroštátne orgány nemohli úplne vykonávať svoje plánované programy, sa uvádzali obmedzenia uložené z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 (hoci sa situácia v roku 2022 postupne vracala k normálu), počet zamestnancov a obmedzené zdroje.

Vnútroštátne orgány musia dokončiť prácu na prispôsobenie svojich systémov interných údajov, aby mohli spracúvať úplné a jednotné údaje v požadovanom formáte. Komisia vydala usmernenia o vypĺňaní výročných správ. Na ich základe by sa mala zlepšiť porovnateľnosť údajov za rok 2023 a za nasledujúce roky.

Výročné správy sa zlepšia aj vtedy, keď vnútroštátne orgány zahrnú vyhlásenia o celkovej úrovni dodržiavania pravidiel, o celkovej účinnosti ich systémov úradných kontrol a o ich vhodnosti na dosiahnutie cieľov nariadenia o úradných kontrolách ([20]).

Pokiaľ ide o úradné kontroly v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, budúce výročné správy musia poskytnúť lepšiu analýzu hlavných prípadov nedodržiavania pravidiel a národných akčných plánov s cieľom predchádzať akémukoľvek opätovnému výskytu takýchto prípadov.

Výsledky úradných kontrol vykonaných krajinami EÚ a kontrol vykonaných Komisiou vo vnútroštátnych orgánoch ukazujú, že sú zavedené systémy kontroly a že poskytujú také úrovne dodržiavania pravidiel, ktoré sú v súlade s požiadavkami v oblasti bezpečnosti potravín a krmív a so zdravým vnútorným trhom EÚ. Komisia však pri svojich kontrolách zistila nedostatky a konštatovala, že naďalej je priestor na zlepšenie.

Systematická následná činnosť Komisie v súvislosti s odporúčaniami auditu poukazuje na to, že vnútroštátne orgány vo všeobecnosti prijímajú nápravné opatrenia potrebné na nápravu zistených nedostatkov.

Na základe partnerskej spolupráce s vnútroštátnymi orgánmi Komisia naďalej podporuje neustále zlepšovanie systémov úradných kontrol prostredníctvom sietí národných odborníkov a iniciatívy Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny.

([20]) Nariadenie (EÚ) 2017/625.